

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIECONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od 8-10 wiecz. Receptów nadesł. redakcja nie zwraca

PRENUMERATA WYDOBR: Rocznik rb. 4 półrocznik rb. 3, kwartalnik rb. 1 k. 50, miesięcznik kop. 80, wraz z przesyłką pocztową lub odosobnieniem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 80. Zmiana adresu kop. 20. Listów nieterminowych lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje.

CENY OGŁOSZEŃ: Za pierwszą petitiwojednostajową lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem, 3 kol. i nieograniczone kop. 25, na 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia, po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenia kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agencje: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie.

Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

II Aleja № 38, Telefon № 497.

TEATR „URANJA“

Program od wtorku 21 do piątku 24 Kwietnia.

Zdrada

Wybitny dramat w 3 cz.

KRONIKA GAUMONT'A
(z natury)

ODLEWNIA naukowy

Kokl kamienicznikiem
(znakomita komedia)

NA SCENIE
występy nowozorganizowanego zespołu artystów farsowo-opietkowych pod kier. W. PIOTROWSKIEGO

IN FLAGRANTI

Znakomita operetka w 1-ym akcie z repertuaru teatru „Folies Bergé“ w Paryżu

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 334.

Program od wtorku 21 do piątku 24 kwietnia 1914 r. (włącznie).

OSTATNI CIOS Dramat artystyczny w 4 cz.

Tygodnik Gaumont'a (nat.) | Wesele na dachu (bar. kom.)

Na scenie pod artystycznym kierunkiem F. Stróżewskiego.

Wesoły karawan Operetka w 1-ym akcie Stefana Kleczyńskiego

TEATR „ODEON“ KRZEMIŃSKIEGO Najstarszy w Królestwie. Telefon № 4-77.

Program od środy 22 do piątku 24 Kwietnia r. 5.

Dziś ostatnia nowość kinematograficzna!

Obleżony Paryż Epizod z wojny prusko-francuskiej w r. 1870, w 5 częściach.

Czyżby klucz się zepsał (kom.) | Dziennik Pathé № 261a. Sprawy bielskie Kronika

NA SCENIE pod artystycznym kierunkiem W. GŁOGERA **ŻONY PŁACZĄCE** Komedia w 1 akcie z francuskiego

Lekarz-Dentysta

Stefan BABYLSKI

Przyjmuje od 10-1 i od 4-7
Częstochowa 2 Aleja Nr. 43, tel. 611

Gabinety Lecznico-Dentystyczne

R. Filipowicza

II-ga Aleja Nr. 24, telefon 482.
Przyjęcia:
od 9-1 i od 3-7 p.p. prócz niedz. i świąt
Specjaln. zęby sztuczne w ksuczku i złocie

Leczenia zębów i jamy ustnej

M. Puchalskiego

Aleja III Nr. 57 tel. 610.
Przyjęcia: od 9-1 i od 3-7. Leczenie, plombowanie. Zęby sztuczne.
Ceny niskie.

DLA OSÓB CIERPIĄCYCH NA: Poz. Rad. Med. na 2011
obstrzębie, hemoroidy, katar błękit, uduszenie krwi do głowy oraz wszelkie choroby żołądka, wprost raka i cenn środków
Szwajcarskie gorzkie zieleni d. ra Bannera
Zieleni jest przyswajalną apetyt i prawidłowo budowa, oraz wzmacnia organizm. Z dobrym rożniel skutkiem mogą być używane przeciwko wzdęciu na twarzy i li szlamem. Ządać w aptekach i składkach aptecznych z nazwą kogn. puł. 50 k.

JOZEF KORZENIOWSKI.

Pan Stolnikowicz.

(powieść.)

(Dalszy ciąg.)

— Dobrze, to już potem — odpowiedział stary z uśmiechem — a tymczasem stosujno asindzka karty, obaczmy, czy i tym razem będę miał czterdzieści marjasza.

— Już to te pantofle kozerne trzymają się pana stolnikowicza, jak utrapione — rzekła panna Wiktorja stasowawszy karty, i położywszy je energicznie na stole do zbierania. Ozdowski ruszył ramionami, spojrzął miłośernie na pustą warcabnicę, a my otoczyliśmy grających, póki Harasym do kolacji nie zawołał.

XII.

— Na drugiej niedzieli wielkiego postu — mówił stolnikowicz, spojrzawszy po nas wszystkich i widząc, że go ciekawie i z uwagą słuchamy — przybyliśmy z ojcem moim do Łabunia, mia steczka położonego w powiecie krzemienieckim, właśnie w tem miejscu, gdzie mała rzeczka Poganka do równie prawie małej Chomary wpada. Jeżeli któremu z waszmościów zdarzy się teraz kiedy przejeżdżać przez one miejscine brudną, lichą, rozwaloną, gdzie

biedne hłopstwo wałęsa się z nędznym swym dobytkiem, pomiędzy biedniejszymi jeszcze żydami, na owych dwunastu jarmarkach, na które przywilej ówczasowy dziedzic jeszcze w roku 1775 wyrobił, a które do tej pory niby to trwają, to opisowi memu, jaki wam miejsca tego, gdzieem kilka lat przebył, zrobić, wierzyć zapewne nie zechcecie.

Oprócz kilku domów zajezdnych i kilkudziesięciu na wpół walących się dworczków, po większej części przez nędzne żydostwo zamieszkałych, nir tam już nie ma. Ani śladu wałów zameczka, ani jeden bal nie pozostał z tego potężnego oparkarnienia, które go otaczało, ani jednego kamyka nie ma z ogromnego pałacu, który budowa i okazałość przechodził wszystkie prawie ówczesne, z owych oficyn, tak zawsze pełnych, z owych czystych ładnych, a między temi i obszernych dworców, w których mieszkali oficjałści, wysłużona i na łaskawym chlebie żyjąca szlachta, a w których kilka razy do roku mieściło się wszystko. Co tylko najcenniejszego znajdowało się w obu naszych województwach. Wszystko przepało, nec locus, ubi Troja fuit! kiedy przed dziesięć laty tamtędy przejeżdżałem i spojrziałem na te pustki, na te brudy i nędze, tzy mi się potoczyły, i zamknąłem zapłaone oczy, aby tego wszystkiego nie widzieć. A przecież za moich czasów była to rezydencja możnego pana, staw-

nego w owe czasy Józefa Stępkowskiego, wojewody kijowskiego i regimenta rza partji ukraińskiej, który przez niejaki czas miał w ręku swym juz gladii, i szafunek łask i honorów dla naszych województw; a przecież w tymże samym Łabuniu z okazałością godną takiego gościa, przyjmował on dwa razy Stanisława Augusta, którego wysokie mi względami, a nawet można powiedzieć osobistą zaszczycał się przyjąnią; a przecież tu zbierali się kilka raku panowie i szlachta, z żonami i domami, bawili się hucznie i suto po kilka dni i po tygodniu, i wszyscy lokowali się wygodnie, i podejmowani byli uprzejmie i po pańsku. Ze tak było musielicze waszmość nieraz słyszeć; dacie więc wiarę memu opisowi, nie oglądając się na dzisiejszą pustkę, z której nieswiadomemu rzeczy nigdy-by i do głowy nie przyszło, że tam kiedyś cośkolwiekładz piękne i oka załego być mogło.

Po prawej stronie rzeki leżało samo miasteczko, czyste, bielejące od dworców porządnych i mających przed gan kami to jarzębino, to klony, to niewielką lipę, które je ocalały. Były dworki obszerniejsze, mające po sześć i więcej pokojów, z oficynką dla służby, ze stajniami i wozowniami dla cugów państwa, które tam lokowano. Prócz tego, cały czworogoniasty rynek składał się z dużych zajezdnych domów, których właściciele, z okazji licznych gości i częstych przejazdów po tygod-

niu i więcej, mając się bardzo dobrze, starali się o utrzymanie domostw swych w porządku, i opatrzenie ich w jakie takie gracki, które izby obszerne i czyste mieszkalnemi czyniły. Po lewej stronie rzeczki, na brzegu cokolwiek podniesionym i na dobry strzał armatni usunionym od miasteczka, był zameczek, otoczony wałem, niezbyt wysoki, ale który w wielu słabszych miejscach silnem oparkarnieniem był umocowany. Przez rzeczkę prowadził most zwodzony, a za nim leżała silna muirowana brama, z podniesioną cokolwiek basztą, na której były dwie armaty. Za wałami znajdowały się rozmaite budynki, to drewniane, to muirowane dla służby, dla dworskich, i mianowicie dla małego oddziału lekkiej chorągwi i kilkudziesięciu przyszych, na żołdzie pana wojewody utrzymywanych co wszystko stanowiło niby garnizon zameczku i do asystencji pana Stępkowskiego, jako regimentarza partji ukraińskiej, należało.

Wal ten, na którym stało ze sześć niewielkich armatek, nie opasywał zamku na okolo. Zakrzywiony się jakby w pół księżycy a bronią przystępny szczególnie od strony miasteczka, przypierał on do obszernego ogrodu, otoczonego do koła wielkimi i gęsto zasadzonemi drzewami, za któremi od pola był potężny parkan, najeżony ostrokołem, i mający w pewnych strategicznych dystancjach małe, występujące baszty. (d. c. n.)

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarsko-Sztukatorski

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny

Ekzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

WYKONYWA:
Rzeźby pomnikl, roboty budowlane i kościolne.

Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny przystępne

KALODONT

Niezawodny BREM i ELIXIR do zębów
utrzymuje zęby biało, czysto i zdrowo
Żądać wszędzie.

Teatr Paryski.
Tylko 2 występy Teatru Polskiego Kijowskiego
Pod kierunkiem artystycznym F. Rychłowskiego

Nowość! W środę dnia 29 Kwietnia 1914 r. Nowość!
HISZPAŃSKA MUCHA

Farsa w 3 aktach grana z nadzwyczajnym powodzeniem w Teatrze Nowym w Warszawie w sezonie bieżącym.

W Czwartek dnia 30 Kwietnia 1914 r.
CZŁOWIEK Z BUDKI SUFLERA

Komedja w 4 ak. T. Rittnera, grana z nadzw. powodz. w Teatrze Rozmaitości w Warszawie
Początek o godzinie 8 i pół wieczorem.

Doktor PAWEŁ BRONIATOWSKI
Częstochowa, Nowy Rynek 3, Telefon 34.

Choroby skóry, włosów, włosów, weneryczne i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Panie od 3-4 poniedziałki. W soboty wstępne wazyfikowanie SALWARSANG (HATA 806 1914 i badania krwi na syfilis.

Dr. Karol Tomaszewski
ul. św. Barbary № 11, Telefon № 450.
choroby wewnętrzne kobiece i dziecięce
przyjmuje od 9-11 i od 3-7 wieczorem.

Dziwne niebo.

Znam niebo, co chimurami
Nigdy się nie zasnuwa...
Nad temi niebiosami
Gwiazdeczek kilka czuwał
Z gwiazd żądna tych nie spada
Ni blasku nie zatracca
Każdemu w oko wpada
I lice mu ozłaca...
Świat cały stale wdycha
Do gwiazdek na tem niebie.
By później na kielicha
Dnie znaleźć raj dla siebie...
Na jakim n-ebios szlaku
Są gwiazdne te planety?..
Tem niebem są koniaku
Szustowa etykiety!

Domy społeczne.

Kierujący rozmaitymi instytucjami społecznymi znają dobrze przeszkodę, która na każdym kroku staje na drodze rozwoju tych instytucji. Jest nią drożyna mieszkaniowa, w dzisiejszych zwłaszcza czasach wiele przysparzająca muzu i zmartwień zarządom, które lwia część w szczyptach zwykłe ramach zakreślonego budżetu zmuszeni są obracać na haracz, opłacany w postaci komornego za lokal. Nie raz się zdarza, że kwestja lokalu staje się gwoździem do trumny danej instytucji, a zawsze prawie pochłaniając znaczne sumy, nie pozwala wydatkować odpowiednich funduszy na cele ściśle związane z zadaniami i dążeniami danego T-wa. Wiedza o tym zwłaszcza az nabytą dobrze przetrzeźnia instytucje prowincjonalne, złożone z niewielkiej ilości członków, którzy, nawiasem mówiąc, niezawsze akuratnie wnoszą przy padające na nich opłaty.

Nic dziwnego, że w takich warunkach znaczna ilość naszych instytucji słabo vegetuje, że pomimo usiłowań i ofiarności więcej uspołecznionych jednostek nie mogą one dać członkom swoim wielu potrzebnych lub pożądaných dogodności i korzyści. Setki rubli rocznie idzie na opłacenie niewygodnego i nieodpowiedniego pomieszczenia, miast służyć na powiększenie bibliotek, zbiorów, na urządzenie odczytów czy wykładów. A przecież pieniądze te bez wielkiego nakładu i wysiłków mogłyby być zaoszczędzone, a instytucje zarówno w większych, jak i mniejszych miastach posiadać mogłyby

odpowiednio ładne i wygodne lokale, te siłę atrakcyjną każdego zbiorowiska złączonych jakąś idea jednostek, ten niezawodny środek rozwoju życia towarzyskiego i społecznego.

Mami tu na myśli zbudowanie ogólno go domu przez wszystkie instytucje kulturalno-oświatowe w danej miejscowości.

Niema miasta, gdzie nie byłoby ich przynajmniej kilka; zaleźnie więc od swej liczebności i siły finansowej mogłyby wspólnymi siłami zbudować wiekzy lub mniejszy dom własny, a przy uniejętnym skalkulowaniu takiego przedsięwzięcia ciągnąc zeń nawet przyswoićte zyski. Nie ulega wątpliwości, że przy solidarnym działaniu znalazłyby się środki potrzebne do urzeczywistnienia takiego projektu, a wów czas na zebraniach tych instytucji przystałyby się rozlegać żałosne głosy o braku członków o braku zainteresowania się T-wem itp.

Więcej niż pewnym jest, że życie towarzyskie przeniosłoby się wówczas z knajp i kawiarni do stowarzyszeń, a że zmiana faka pod każdym względem byłaby korzystniejsza, to chyba nie podlega dyskusji.

Rzucając projekt powyższy nie mam zamiaru dawać szczegółowego planu w jaki sposób poruszona tutaj myśl mogłaby znaleźć swe urzeczywistnienie.

Rzeczą zarządów rozmaitych naszych instytucji społecznych byłoby sprawę powyższą rozpatrzyć i utworzyć tę nową i tak pożądaną placówkę wspólną.

Istnienie w niektórych miejscowościach domów ludowych o charakterze b. zbliżonym i pomyślnie stały wyniki pozwalają przypuszczać, że idea ta prze niesiona na grunt miejski z równym lub większym jeszcze pożytkiem dałaby się ucieleścić.

Trochę liczb.

„Kurjer Warszawski” podaje za „Rocznikiem statystycznym Królestwa Polskiego” niektóre cyfry, dotyczące się przestrzeni naszego kraju, jego zaludnienia i t. d.

Powierzchnia Królestwa wynosi 126,955 klm. kw., co stanowi w stosunku do całego imperjum rosyjskiego 0,58 proc.

Królestwo jest 4 i jedna trzecia razy większe od Belgii, a 4 razy od Holandji. Cały obszar ziem etnograficznych polskich stanowi 279,597 klm. kw. — przestrzeń równa prawie Włochom lub Austrii bez Węgier.

Ludność Królestwa wynosiła przed trzema laty 12,467,300 mieszkańców, w tem 65 procent polaków. Gęstość zaludnienia Królestwa wynosi 98,4 na klm. kw., ustępując gęstości zaludnienia tylko pięciu państw europejskich.

Podział ludności według wyznań tak się przedstawiał w Królestwie, w roku 1909.

katolików	9,001,349—75,42 pr.
marjawitów	78,083— 0,61 pr.
prawosławnych	476,846— 4 pr.
protestantów	684,649— 5,32 pr.
żydów	1,747,055—14,64 pr.

W porównaniu z rokiem 1890 odsetek ludności katolickiej pozostał bez zmiany; odsetek prawosławnych i protestantów zmniejszył się nieco; ludność żydowska zwiększyła się z 13,9 proc. do 14,64 proc.

Podział ludności Królestwa według narodowości daje cyfry następujące:

polaków	8,957,700
litwinów	411,400
rosjan	836,600
niemców	539,900
żydów	1,680,600

Ogółem liczba polaków w trzech zabiorach przekracza liczbę 20 milj. Zaś na obszarze ściśle polskim etnograficznie mieszka polaków 17,309,139.

Cyfry te są wymowne i z najrozmaitszych względów dają dużo do myślenia.

Sposób postępowania przy zmianie religii

Zawiadomienia o zamiarze przejścia z prawosławia na inną wiarę mogą być podawane nie tylko w formie własnoręcznie lub wogóle ręką pisanego dokumentu. Można je składać również i na blankietach drukowanych, jak wyjaśnia ministerjum spraw wewnętrznych. (Wyjaśnienia min. spr. wewn. „Praw. Wiestnik” Nr. 103 r. 1911, str. 3). W dalszym ciągu też samo wyjaśnienie dodaje, że użycie podobnego blankietu nie może być przeszkodą do skierowania go na przepisana drogę postępowania prawno-administracyjnego.

Z powyższego wynika, że byłoby bardzo do życzenia, aby kancelarye parafjalne, adwokaci etc., posiadali odpowiedni zapas blankietów, do których byłoby wpisywane tylko imię, nazwisko i daty osobiste interesanta. Podobna procedura z jednej strony ułatwiałaby wiele zadanie tych, którzy chcą dopomóc ludziom, zwłaszcza nieoświęconym, ale jednocześnie, wobec współczesnego kierunku, łatwo bardzo może być ściągane na daną osobę, posiadającą podobne blankiety, posądzenie o odciążanie od prawosławia („sowraszczenie”). Kto więc uzna za właściwe posiadanie blankietów i udzielanie ich potrzebującym, musi to czynić bardzo przeźornie, aby w każdym poszczególnym wypadku było stwierdzeniem i mogło być świadczonym wiarogodnie, że w fakcie udzielania podobnego blankietu nie było pierwiastku „sowraszczenia”, ani żadnej propagandy, lecz tylko i wyłącznie chęć przyjęcia w pomoc człowiekowi albo zdecydowanemu porzucić prawosławie, albo już oddawna nie-prawosławnemu, ale zmuszonemu teraz przeprowadzić pewne formalności, zaniedbane czy niemożliwe do wypełnienia w swoim czasie.

Przy tej sposobności przypominamy że wielokrotnie podnoszone i za winę katolikom (a zwłaszcza księżom) po czytanych fakty obecności prawosławnych na nabożeństwach katolickich nie stanowią żadnych cech przestępstwa.

Wyjaśnienie min. spr. wewn. pod wyżej przytoczoną datą („Prawit. Wiestnik” Nr. 103 z r. 1911) w tej kwestji mówi tak:

„IV. Do liczby wzbronionych przez prawo czynów należy niewątpliwie i wyrażone w formie bezpośredniej i konkretnej zaproszenie prawosławnych do uczestniczenia w sekcje i jej zebraniach dla modlitw. Jednakowoż fakt obecności prawosławnych na modlitwach sekcjanckich i nabożeństwach sam przez się nie może być uznany za nieprawny, gdyż z pozostawieniem wolności porzucenia ich wiary, im oczywiście pozosta je prawo objasnienia się z wybranym wyznaniem.”

Czyli inaczej — należy zwracać uwagę, aby nikt nie namawiał nikogo wprost i w formie pozytywnej do porzucenia prawosławia; jeżeli jednak ten prawosławny, propiomotul zechce pójść do kościoła, jeżeli to jego dobrowolne zdecydowanie się posiada wia-

rogodnych świadków, to udział nie katolików, choćby najliczniejszy na mszy św., procesji ect., karalnym nie jest.

Bodaj to ścisłość.

Jak niedostatecznie dzienniki rosyjskie poinformowane są o sprawach polskich, dowodzi fakt następujący: „Głos Moskwy” „uśmiecił” zamiast marszałka Galici, hr. Adama Golu-chowskiego, brata jego Agenera, długoletniego austriackiego ministra spraw zagranicznych. Dziennik dał nawet portret jego i życiorys 50-wierszowy.

„Riecz” doniosła wprawdzie w telegramie ze Lwowa, że zmarł „marszałek kraju, hr. Adam Gofuchowski”, w kilku wierszowym jednak dopisku redakcyjnym pisze, że „zmarł całą swoją karierę przeżył na służbie dyplomatycznej i że od r. 1893 był przez lat 10 austriacko-węgierskim ministrem spraw zagranicznych.”

A przecież dzienniki owe chcą uciec i uchodzą istotnie za „dobrze poinformowane.”

KAFLE MSTOWSKIE I PRUSICKIE.
INSTALACJA PIECÓW I KUCHEN.
L. Nieprzecki i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321

Przeciw samorządowi.

Zargonowy „Neuer Lodzer Morgenblatt” zamieszcza wywiad z żydowskim posłem z Łodzi, d-rem Bomaszem, który jawnie przyznaje się i oświadcza, iż on był jednym z tych, którzy głosowali przeciwko wprowadzeniu samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem.

Dr. Bomasz podaje się za członka frakcji rosyjskiej K. D. z całą otwartością powiada jednak w wywiadzie, iż on pierwszy zламаł solidarność partyjną i kiedy chodziło o uchwalenie samorządu on jeden wbrew postanowieniu kadetów głosował przeciwko ustawie samorządu miejskiego dla Polaków!

Warto sobie tę chwałbę żydowskiego posła zapamiętać dobrze i zapisać na „dobro” w bilansie najazdu żydów na Polskę.

Pokojujowy podbój.

Gazeta „Now. Wremia” zamieszcza znowu nowy alarm o podbojach Niemiec w kraju „południowo-zachodnim” Autor artykułu oblicza, że w trzech guberniach wymienionego kraju zamieszkuje 200,000 tysięcy Niemców, którzy osiedlili się w najważniejszych punktach strategicznych. „Now. Wrem.” wyrażając zdziwienie z powodu tolerancji tego rodzaju objawów przez władze, utrzymuje, że podobnego rodzaju podejrzenia kolonizacja byłaby niedopuszczalną w żadnym z państw europejskich.

Ze statystyki

powszechnego nauczania.

W sprawozdaniach rządu gubernialnego piotrkowskiego za rok ubiegły okazuje się, że w razie wprowadzenia ogólnego powszechnego nauczania w gubernji piotrkowskiej przy komplecie szkół miejskich i wiejskich, koszt ogólny wyniesie 3,886,220 rb. 26 kop. W poszczególnych ośmiu powiatach gubernji Piotrkowskiej suma ta przedstawi się jak następuje: pow. Radomski 96,360 rb., pow. Będziński 384,206 rb. 12 kop., pow. Brzeziński 125,290 rb. 12 kop., pow. Łaski 144,756 rb. 84 k., pow. Łódzki 484,240 rb. 42 kop., pow. Noworadomski 174,834 rb., pow. Piotrkowski 192,566 rb. 73 kop i pow. Częstochowski 175,357 rb. 22 kop. Do sumy tej należy jeszcze doliczyć 2 miliony 108,607 rb. 81 kop., rozłożony na następujące miasta: Piotrków, Będzin, Brzeziny, Zgierz, Łódź, Noworadomski, Pabjanice, Sosnowiec, Tomaszów, Rawę i Częstochowę.

Z Zawiercia.

Koresp. własna „Gońca Częstoch.”

Fatalny wypadek.

Wczoraj w fabryce Erbego w oddziale gisierskim opadły szyny opasujące piec w odlewni i przyniosły 2-ch ciężarów, z których jeden, Władysław Cieros—lat 24, został na miejscu zabity, a pozostali: Antoni Gorczyk, Franciszek Leśniak i Antoni Kukułka poważnie ranni.

Katastrofa nastąpiła wskutek wadliwego urządzenia pieca, w którym—przez ukryty otwór sączyło się roztopione żelazo, co spowodowało rozzerwanie łączników, ściągających szyny okalające piec.

Smierć pod kołami pociągu.

Wczoraj o godz. 9 rano pociąg osobowy nr. 6, idący od strony Sosnowca pod Zawierciem, wprost „Borowego Pola” zabił idącego plantem 70-letniego staruszka N. Borówkę.

Lux.

Z Ogrodzieńca.

Koresp. własna „Gońca Częstoch.”

— Z zebrania Tow. Akc. „Ogrodzieńca”.

W dniu 18 bm. odbyło się ogólne zebranie akcjonariuszów Akc. Tow. fabryki Portland-cementu „Ogrodzieńca” odczytanego sprawozdania dowiedzieliśmy się, że cementownia miała obrót w ciągu 1913 r. jeden milion 386 tysięcy 177 rb. i dała czystego zysku 145 tysięcy 895 rb., która to suma przeznaczona na 12 proc. dywidendę dla akcjonariuszów, których kapitał zakładowy wynosi 750 tysięcy rubli, podzielony na 1500 akcji po rb. 500 każda.

Z powyższego przysłać należy, że przedsiębiorstwo cementowni „Ogrodzieńca” prosperuje świetnie, dając znakomite zyski.

Lux.

TELEGRAMY.

Los zesłańców.

Petersburg 22. Poseł Gelowani otrzymał od zesłańców okręgu Narjmskiego list, w którym skarżą się na swój ciężki los. Jeszcze w październiku 1913 r. czterdziestu zesłańcom przetrwano wydawanie strawnego i pieniędzy na odzież. Jeden z zesłańców nie wytrzymał mrozu i głodu i zmarł na suchoty galopujące. Naczelnik powiatu nie chciał wydać ani pieniędzy ani zezwolenia na wyjazd do robot w pobliskich wioskach. Nie zastosowano do tych więźniów i manifestu 21 lutego r.b., a po odbyciu terminu zesłania nie pozwolono na powrót w strony rodzinne.

Starcie uliczne.

Paryż 22. Z Bajrutu donoszą, że przy budowie kolei bagdadzkiej doszło ponownie do poważnego starcia pomiędzy robotnikami a administracją niemiecką. Deputacja robotników pracujących przy budowie mostu udała się do głównego inżyniera Niemca, inżynier jej jednak nie przyjął. Gdy robotnicy zebrał się na moście celem naradzenia się co dalej czynić, inżynier zaczął puścić całą parą lokomotywę. 9 robotników zabitych na miejscu, 43 ciężko rannych. Wobec groźnej postawy robotników, inżynier schronił się do Konsulatu niemieckiego w Aleppo.

O rozwiązaniu parlamentu.

Wiedeń 22. Odbyło się tu wczoraj bliźniacze zgromadzenie urzędników państwowych, na którym powzięto uchwały domagające się niezwłocznego rozwiązania parlamentu.

Opinia Pogodina.

Petersburg 22. Profesor Pogodina oświadcza w dzisiejszych „Birżewych Wiadomościach” sprawę nominacji nowego generał-gubernatora warszawskiego. Autor dowodzi, że inauguracja rządu przez generał-adjutanta Zyljńskiego, to nowy tryumf sił wrogich pojednaniu polsko-rosyjskiemu a korzystny dla Berlina. W r. 1905 kwestja polska znajdowała się w przedmiotu rozstrzygnięcia. Władza rosyjska zgniotta jednak wówczas polaków a następstwa tego brzydnym były Berlinowi. Obecnie

nerał-adjutant Zyljński w swojej mowie inauguracyjnej nie pozostawił miejsca złudzeniom. Berlin może być spokojny. W Polsce uprawiana będzie nadal polityka, potępiona przez historję.

Pożary.

Lwów 22. We wsi Kamienopol wybuchł groźny pożar, który zniszczył 89 zabudowań gospodarskich oraz wiele inwentarza żywego i martwego.

Kraków 22. Przy ulicy Skawińskiej na Podgórzu wybuchł groźny pożar, którego ofiarą padła żona pewnego woźnicy z 3-giem dziećmi Wydobyto zwęglone zwłoki.

Zawierucha w Meksyku.

Nowy Jork 22. Na wody pod Vera Cruz wysłano nowy obłrzyn wojenny największy na świecie dreadnought—„Nev York”. Ma on się połączyć z eskadrą atlantycką, zadaniem której będzie zająć stacje celne oraz mosty żelazny, stanowiący klucz do Meksyku.—Huerta kazał ustawić w najniebezpieczniejszych miejscach karabiny maszynowe. Rada admirałów amerykańskich zastanawiała się wczoraj nad sposobami odciążenia Huerty od świata zewnętrznego.

Nowy Jork 22. Wojna pomiędzy Meksykiem a Stanami Zjednoczonymi już się faktycznie rozpoczęła. „New York Herald” donosi z Vera Cruz, że wojska meksykańskie stawily zacięty, opór wyładowaniu wojsk amerykańskich i przyjęły je ogniem armatnim. Po stronie amerykańskiej poległo 4 a 21 jest ciężko rannych. Okrętom udało się pod osłoną ciężkich dział wysadzić na ląd wojska i zająć Vera Cruz, przyczem na ulicach miasta doszło do krwawych ataków. Do nowej krwawej walki doszło, gdy zawiął do portu okręt niemiecki, mając na pokładzie 10 tys. karabinów i 15 milj. naboju dla Meksyku. Flota amerykańska okręt ten skonfiskowała. O rozpoczęciu wojny admirał Fletscher doniósł ministrowi marynarki telegramem następującym: Mimo silny opór, udało nam się wysadzić piechotę na ląd i obsadzić budynki i stacje celne. Meksykańscy skierowali przeciwko nam silny ogień artyleryjski, działa jednak nasze okręto-wo spędyły ich z pozycji. Obsadziliśmy miasto.

Zuchwały bandyta.

Pościg za bandytą „Danielem” trwa w dalszym ciągu, lecz bezskutecznie. Sprzyjające szczęście w ukrywaniu się bandyty przypisać należy przede wszystkim przestrachowi, jaki szerzył jego osoba między mieszkańcami całego powiatu piotrkowskiego, którego mieszkańcy, w obawie, by ich nie spotkał los licznych ofiar Steffera, indagowani przez władze śledcze, żadnych nie udzielają o bandycie informacji.

Charakterystyczny pod tym względem miał miejsce fakt w niedzielę w pobliżu Kletni, dokąd, idąc za tropem bandytów, doszedł był lotny oddział agentów policji śledczej. Na 7 indagowanych przez policję, siedzących przed domami przy drodze chłopów jeden tylko zeznał, że widział przed godziną przechodzących dwóch bandytów, z których jeden niósł w ręce zawiątko, drugi zaś miał przewieszoną przez plecy dubeltówkę.

W tej chwili nadszedł drugi oddział lotny strażników, który wysłano we wskazanym kierunku na podwodach, gdzie rzekomo miał się udać Steffer ze swym towarzyszem.

Oddział agentów tymczasem dokonał szczegółowej rewizji we wszystkich domach w Kletni. Ani jeden ani drugi oddział nie natrafił na ślad bandytów.

Ponieważ Steffer w więzieniu nauczył się trochę żargonu, którego znał początki, należąc do bandy złodziei koni, przeto między mieszkańcami Sulejowa powstała pogłoska, jakoby Steffer, przebrany w chałat żydowski, ukrył się między miejscowymi mieszkańcami. Pogłoska ta, powtarzająca się co kilka dni, sprawiła, że władze policz-

ne z niezwykłą pilnością obserwowaly wszystkich chodzących w chałatach żydowskich. Wszystkie te atoli środki na razie nie doprowadziły do żadnego rezultatu.

Donoszą z Łodzi: W związku z napadami bandycjami pomiędzy Piotrkowem i Sulejowem policja łódzka dokonała rewizji w różnych dzielnicach miasta, przyczem aresztowano wielu poszukiwanych przestępców.

Z Piotrkowa donoszą, że gubernator zwołał naradę naczelników powiatów z całej gubernii w celu omówienia sposobów poszukiwań bandyty „Danieła”. Jeden z mieszkańców Sulejowskich—któremu „Daniel” zagroził śmiercią—przez zemstę, wyznaczył nagrody 1000 rubli za ujęcie tego bandyty.

KRONIKA

KALENDARZYK

Dziś Wojciecha—Jerzego M.—jutro Fidelisa Kapuc. M.

Wzrost słońca 4 m. 50 | Zachód słońca 7 m. 9

Wzrost księżyca 14 g. 19 | Przybycie dnia 6 m. 45

Wiadomości historyczne

1773 Jeden z synów Mieszka I oddany za kład w sporze z Niemcami.

1296 Elekcja Władysława Łokietka na króla

1616 Zgon Szekspira.

1904 Zgon Piotra Chmielowskiego

1863 Bitwa pod Ginetynem dowódca Zygmunt

tem Sierakowski.

1864 Bitwa pod Daniszowem dowódca Bosak

Msza i zebranie rymarzy.

Dziś w czwartek 22 w kościele parafjalnym św. Zygmunta o godz. 9-ej rano odbędzie się nabożeństwo zamówione przez członków zgromadzenia rymarzy, poczem odbędzie się kwartalne zebranie.

Zebranie slusarzy.

W niedzielę 26 b. m. o godz. 3 po poł. odbędzie się kwartalne zebranie slusarzy.

Nabożeństwo żałobne.

W piątek 24 bm. w kościele im. Maryi o godz. 9 i pół rano odbędzie się żałobne nabożeństwo za spokój duszy s. p. Tytusa Zielińskiego, na które krwawych, przyjaciół i znajomych zapraszają współpracownicy drukarni. Br. Świąckiego.

Odbudowanie fabryki zapatek w Częstochowie.

Dowiadujemy się, że fabryka zapatek A. W. Lapszyna w Częstochowie przy ul. Ogrodowej, która przed rokiem spłonęła doszczętnie—została już odbudowana. Fabryka ta będzie puszczona w ruch za 2 tygodnie.

Macoch chorey.

Z więzienia piotrkowskiego dochodzą nas wieści o coraz gorszym stanie zdrowia osiadającego w nim swą karę ciężkich robot Damazego Macocha. Od pewnego czasu stan ten coraz się pogarsza, całe ciało, a szczególnie pachwiny i okolice gardła pokryte ma otwartymi ranami. Dolegliwość te powstają wskutek złej przemiany materji i złego krążenia krwi. Chorobę potęguje rozmyślny niedokarmianie się i wogóle najniehygieniczniejsze nawet w tych przymusowych warunkach odżywianie się przez skazanego. Macoch pragnie w ten sposób zaostrzyć swoją pokutę doczesną na ziemi za popełnione przestępstwa. Od dłuższego czasu władza więzienna przeniosła go wbrew jego woli, do infirmerji więziennej.—I tam jednak stan chorego się nie poprawia, przeciwnie, powoli, ale stale się pogarsza.

Dzisiejszy teatr na Bezdomne Dzieci.

Dziś 23 o g. 8 i pół wiecz. sekcja dramatyczna Miłośników sceny przy Słow. Kupców Polskich w Częstochowie wystawia w „Paryskim” pod artystycznym kierunkiem p. F. Strzawskiego znakomitą komedję w 4 aktach hr. Jana Aleksandra Fredry: „Oj młody, młody!” Czysty dochód z tego widowiska przeznaczono na Tow. opieki nad bezdomnymi dziećmi w Częstochowie.

Komedja: „Oj młody, młody!” jest własnością Warszawskich Teatrów rządowych i s roku na rok nie soko-

dzi z repertuaru, to też wystawienie jej na prowincji—połączone z dużymi trudnościami i nakładem pieniężnym, przy tem obsada sztuki (18 osób) i dekoracje specjalnie na ten cel potrzebne, stawiają daną sztukę w rzędzie rzadkich i kosztownych utworów scenicznych. Wobec tego nie wątpimy, że częstochowianie zechcą skorzystać z jedyniej okazji poznania tei perelki scenicznej genialnego autora. Cel szlachetny mówi też sam za siebie.

Pozostałe już w niewielkiej liczbie bilety są do nabycia w cukierni Jackowskiego, a o godz. 7 wieczorem w kasie teatru.

Licytacje.

We wtorek 28 kwietnia o godz. 11 rano w Magistracie częstoch. odbędzie się powtórna licytacja na dzierżawę na rok b. 40 budek do sprzedaży kawy i herbaty na Częstochowie.

We wtorek 12 maja o godz. 11 rano w Magistracie częstochowskiem odbędzie się licytacja na budowę domu dla 6-ciu elementarnych szkół miejskich, który stanie u zbiegu ul. Miłkołajewskiej i Ogrodowej. Licytacja rozpocznie się od sumy 58,062 rb. 58 kop. in minus.

Przy pracy.

Leon Baruch i Władysław Chmilara pomocnicy malarscy, pracujący na stacji Częstochowa kolei W.-W. ulegli pośluzczeniu skutkiem zalanania się rusztowania. Pierwszej pomocy udzielono im w ambulatorjum kolejowem.

Z wykładów W. Lutoslawskiego.

W poniedziałek i we środę w sali Straży Ogniowej wygłoszone przez prof. W. Lutoslawskiego dwa wykłady na temat „Rola kobiety w odrodzeniu narodu” i „Wychowanie dzielnych pokoleń” ściągając w pierwszym dniu liczną barzdzo,— w dniu drugim liczną niebardzo publiczność z grona inteligencji oraz uczące się młodzieży. Dla pierwszej ideje prof. Lutoslawskiego, sławnego twórcy krakowskiej Eleuterji—nie były nowością. Główni bezwzględni myśliciele przejęty gruntownie ideologią chrześcijańską drogą długiemu szeregu bardzo złożonych przesłanek dochodzi do tych samych wniosków, które znajdujemy gotowe w dogmatach religji rzymsko-katolickiej. W swym wykładzie wczorajszym powtórzył to, cośmy już czytali w jego „Metafizyce współczesnej” oraz w studjach „Z dziedziny myśli”, i także to, co propagował w zaraniu swej działalności mistyczo-etycznej wśród młodzieży krakowskiej przed laty piętnastu. Zaczyna myśl duchowego odrodzenia narodu od początku do końca przepelnia wykłady Lutoslawskiego, to też słuchają ich z uwagą nawet ci, którzy być może, nie w wszystkich szczegółach z nim się zgadzają. Po wykładzie wczorajszym w tym samym lokalu odbyła się konferencja członków częstochowskiego oddziału towarzystwa abstynentów, „Przyścisłość” z paru obcymi gośćmi i prelegentem.

Czyje weksle?

W kancelarji p. policmajstra m. Częstochowy jest do odebrania portmonełka i dwa weksle, znalezione w II Alei.

Reklamacje podatkowe.

Odnosne władze częstochowskie otrzymały od izby skarbowej zaawizowanie, że w r. b. reklamacje w sprawie podatku mieszkaniowego wnosić można do soboty 25 bm.

Teatr na Częstochowiance.

W sobotę 25 bm. w sali Tow. Teatralno-Muzycznego przy fabryce „La Czenstochovienne” amatorzy odegrają melodramat w 4 aktach pt. „Miłość i obowiązek” przez Pilińskiowski pod kierunkiem p. St. Goleniewskiego. Początek widowiska o godz. 8 i pół wiecz. Po przedstawieniu tańce.

Zebranie „Wzajemnej Pomocy” slug.

Zarząd Stowarzyszenia slug „Wzajemna Pomoc” pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej ma zaszczyt prosić szanownych członków protektorów i członków rzeczywistych o przybycie na Zebranie ogólne wczorajne w dniu 26 b. m. o godzinie 7

po południu do lokalu tegoż Stowarzyszenia przy ulicy Kamienie nr. 9.

Porządek dzienny:

- 1) zagajenie, wybór przewodniczącego, wybór asesorów i sekretarza.
- 2) odczytanie i zatwierdzenie protokołu z ostatniego Zebrania ogólnego.
- 3) odczytanie i zatwierdzenie sprawozdania komisji rewizyjnej.
- 4) odczytanie i zatwierdzenie preliminarza budżetu na 1914 | 1915 rok.
- 5) sprawozdanie z działalności zarządu w ciągu roku 1913 | 14.
- 6) sprawozdanie z kupna placu przy ulicy św. Kazimierza nr. 1666.
- 7) sprawa wybudowania domu na tymże placu.
- 8) wolne wnioski członków.
- 9) wybór członków zarządu i ich zastępców.
- 10) wybór członków komisji rewizyjnej i ich zastępców.

— **Fabryka papieru i młyny w Częstochowie.**
Towarzystwo akcyjne fabryki papieru i młynów w Częstochowie wyznańczyło za rok ubiegły rb. 48,000 na dywidendę czyli 8 procent od kapitału zakładowego rb. 600,000.

— **Dymisje na kolei wiedeńskiej.**
Na mocy ostatniego rozkazu naczelnika kolei wiedeńskiej otrzymały dymisję 123 osób. W ciągu ubiegłego roku na kolei tej otrzymało dymisję 989 osób, w tem w służbie ruchu 548, w służbie drogowej 145 i w służbie trakcyjnej 94 osoby.

Częstochowa-Koniecpol — Radomsk — Kielce.

Dowiadujemy się z wiarogodnego źródła, że wkrótce miasto nasze uzyska niezwykle dogodnie jak na nasze stosunki połączenie, bo telefoniczne z Radomskiem i Kielcami. Stanie się to nie bezpośrednio, lecz przez Koniecpol, za sprawą konsorcjum prywatnego, złożonego z 10-ciu osób z dr. Ludwikiem Rathel, jako inicjatorem na czele. — Spółka ta przedsięwzięcie budowy linii telefonicznej między Koniecpołem a Fabryką przetworów ziemniaczanych na Juljance przy st. Złoty Potok kolei Herbsko-Kieleckiej. Ponieważ jedna Koniecpol przez inne konsorcjum ma uzyskać połączenie telefoniczne przez Włoszów z Kielcami, a już posiada połączenie niemal z całym powiatem Radomskowskim — więc nasza Częstochowa przez Złoty Potok i Koniecpol będzie wkrótce mogła rozmawiać tak z Radomskiem jak z Kielcami, — co szczególnie w stosunkach handlowych posiada niezmierną wagę.

— **Zebanie Banku Ryskiego.**
W sobotę 9 maja o godz. 8-ej wieczorem w lokalu Banku w Rydze (W. Jakowlewska 16) odbędzie się zwykłe ogólne zebranie akcjonariuszy. Akcjonariusze częstochowscy, życzący sobie wziąć udział w tem zebraniu, winni przedstawić swe akcje (najpóźniej na 7 dni przed terminem ogólnego zebrania, t. j. do dn. 2 maja r. b.) w Zarządzie częstoch. oddziału Banku Ryskiego.

Wzajemnie akcje oryginalnych mogą być przedstawione zaświadczenia (kwity) instytucji kredytowych Państwowych, lub działających na mocy zatwierdzonych przez rząd ustaw, o przyjęciu akcji na przechowanie lub zastaw przy czym na zaświadczeniach (kwitach) owych winny być wyszczególnione numery złożonej akcji.

— **Z Banku Handlowego.**
Bank Handlowy w Warszawie zapropnuje na zgromadzeniu akcjonariuszów powiększenie kapitału akcyjnego o dalsze 10 milionów rubli. Rada Banku po porozumieniu się z ministerjum skarbu określi termin emisji i kurs emisyjny nowych akcji w ilości 40 tysięcy sztuk.

Dni Kwiatka.

P. gubernator piotrkowski wydał okólnik, dotyczący urządzania „dnia kwiatka“ na cele dobroczynne. W okólniku tym powiedziano, żeby „dni kwiatka“ urządzane były przynajmniej w odstępach dwutygodniowych i żeby białą, dostarczane były do biura policmajstra, gdzie będą liczone. Następnie p. gubernator zwraca uwagę na zbyt częste urządzanie „dni kwiatka“, co, zdaniem p. gubernatora, może mieć ten skutek, że publiczność zobojętnie i nie będzie chciała dawać składek na cele dobroczynne. W końcu p. gubernator zabrania kwestarzom i kwestarkom wchodzić do mieszkań prywatnych i sklepów.

— „**Zycie polskie.**“
Na szczególną uwagę zasługują miesięcznik, wydawnictwo książkowe, pozostające pod redakcją Stanisława Dzińskiego, a wydawane na Warszawę przez księgarnię E. Wende i S-ka.

Treść każdego numeru opracowaną jest niezmiernie bogato i ofiśnie. Jeden z ostatnich N-rów np. miłoścy w sobie takie prace, jak: Warszawa — pióro Czesława Jankowskiego, gdzie autor opisuje dzieje Warszawy, począwszy od r. 1406, kiedy książę Janusz Mazowiecki przeniósł stolicę swą z Czerska do Warszawy, której obecne ulice stanowiły wówczas gościńce. Tak np. dzisiejszy Nowy-Swiat był gościńcem z Ujazdowa do Warszawy. Całe życie miejskie ześrodkowywało się dokoła Rynku Starego Miasta, w małym i ufortyfikowanym grodzie, do którego tułiły się ubogie i drewniane przedmieścia. Dalej na treść tegoż N-ru składają się: Traktament — Wiktora Gomułkiego. Z sonetów królewskich — Wł. Nawrockiego. Prof. Butrym — J. Żulawskiego. Wycinanki warszawskie Kazimierza Wroczyńskiego, oraz prace W. Noskowskiego, Z. Kleczyńskiego, W. Sieroszewskiego i innych.

Wydawnictwo zdołało liczne ilustracje Axentowicza w postaci portretów i studjów, oraz pląsacje artystyczne Filipowicza, Turka i Nofoka, przedstawiające oddzielne widoki i epizody z życia Warszawy. Bogatą treść dopełnia dzieło p. t. „Chwilą bieżącą“, który miłoścy w sobie: przegląd teatralny, przegląd sztuk plastycznych, ze sportu, z pułek bibliotecznych i księgarskich. Pismo to winno się znaleźć w każdym domu polskim, tembardziej, że prenumerata jego wynosi za ledwie 1.50 kwartalnie.

— **Benefis Glogera.**
W piątek 24 b.m. w teatrze „Odeon“ odbędzie się beneficjusz przedstawienie kierownika teatru sceny p. Wł. Glogera. Afisz zapowiada wesołą komedię w jednym akcie pt. „Zona o dwóch mężach“.

Zasłużony ten komik naszej polskiej sceny z najlepszych jej czasów prowincjonalnych za dyrekcji Textla, Doroszyńskiego, Smotryckiego i Dobrzańskiego zasięguje na to, aby publiczność wynagrodziła jego wioletoletnią pracę na scenie. To też jutro w „Odeonie“ napewno będzie na wszystkich przedstawieniach pełno.

— **Z Tow. opieki nad zwierzętami.**
Opiekun 2 Częstochowskiego Rewiru Tow. Opieki nad zwierzętami zatrzymał dorozkarcz nr. 2, 47 i 99 posługujących się kulawymi końmi. Dorozkarczowi nr. 47 opieczetowano jednego konia, dorozkarcze zaś nr. 2 i 99 uciekli, wobec czego sporządzono protokół celem pociągnięcia ich do odpowiedzialności sądowej.

Tenże opiekun opieczetował kulawego konia należ. do Franciszka Klimasa z Paszczewa oraz kulawego konia należ. do Moszka Chliwnera (Warszawska nr. 84). Dokonano też oględzin koni na cegielniach pp. Józefa i Wincentego Stojekich w Blesznie. U p. J. S. znaleziono konia chorego na świerzbę o czym zakomunikowano p. naczelnikowi pow. częstochowskiego.

— **Pożar.**
Wczoraj o godz. 3 po poł. przy ul. Ciemnej zapaliły się stodoły Łżykowskiego, Krzemieńskiej i Kozłowskiego, które spłonęły doszczętnie. Na miejsce wypadku przybyło pogotowie częst. Straży Ogniowej ochotniczej, które z niemałym wysiłkiem uchroniło sąsiednie budowle od ognia. O godz. 6-ej po poł. dzielna brać strażaka powróciła na plac przy ul. Mikołajewskiej.

— **O skład szmat.**
Naczelnik pow. częstoch. polecił Magistratowi częstoch. zawiadomić Sz. Es-

sika, że udzielenie mu pozwolenia na założenie składu żelaza przy ul. Nadzecznej nr. 78 zależnym jest od odpowiedzi piotrkowskiego rządu gubernalnego na prośbę o pozwolenie temuż Essikowi na założenie składu szmat, papieru i żelazta przy ul. Koszarowej, tuż przy pastwiskach miejskich.

— **Nożycy na zabawie.**
Na piąckiej hulance u Drożdża w Zawisze pijani goście z Osin przebili nożami Polackiewicza, który nie pozwolił im tańczyć ze swą narzeczoną.

— **Niezatwierdzone plany.**
Piotrkowski rząd gubernalny niezatwierdził planów Jana Grandy — dwutygodniowej ofiicy z przybudówkami na Zawodziu, motywując odmowę niedostateczną szerokością ulicy przed posesją petenta.

— **Co kosztuje wódka?**
Tak zatytułowaną tabelę zysków, jakie osiągają niepijący wódki, opracował p. J. Wróblewski, nauczyciel z Ostatniego Grosza. Tabelę tę tak podpisaną zamieszczamy od czasu do czasu w naszym „Gońcu Częstoch.“ w celu propagandy oszczędności. To też ciesz się, że niektórzy pisma w tym samym celu zestawienie to przedruku wujka, nie ujmując zasługi autorowi tabeli, którego podpis zamieszczają. Jedynie „Kurjer Zagłębia“ podaje tabelę, opuszczając pod nią widoczną przez niemiągę podpis p. Wróblewskiego. Spodziewamy się, że w przyszłości „Kurjer“ niemiowolny błąd ten sprostuje.

— **Zaraza syberyjska.**
Kancelaria naczelnika pow. częstochowskiego otrzymała zawiadomienie, że we wsi Kreczów w pow. będzińskim fród rogaczyny szerzy się zaraza syberyjska.

— **Brak wody.**
Mieszkańcy domu nr. 11 przy ulicy Stradomskiej uskarżają się na brak wody. Studnia na dziedzińcu zepsuła się od 2 mies. od tej też pory muzsienki są oni dźwigać wodę z domów sąsiednich.

— **Wóz w płomieniach.**
Dwaj kupcy z Kłobucka dobrze podchmieleni, powracali wozem do domu, wioząc naftę, benzynę itp. łatwopalne materiały. W drodze, prawdopodobnie od niedopałka papierosa — na wozie powstał pożar, którego śpiący pasażerowie oraz pijany woźnica nie zauważyli. Gdy plonący wehikuł wjechał na Parkitkę przechodnie wóz zatrzymali, odprężyli konie, zdjęli jadących, na których paliło się już ubranie i ogień ugasił. Przypadkowi więc należy zawiązać, że wypadek ten nie połączą za sobą groźniejszych następstw.

— **Listy nieopłacone.**
Główny zarząd poczt i telegrafów wobec nadużyć z listami całkowicie nieopłaconymi, zdecydował podwyższyć dopłatę za nie do normy listów rekomendowanych. Nadużycia podlegały na tem, że wiele firm, dla uniknięcia kosztów listu rekomendowanego w wysokości 14 kop. naklejało marki 6 kop. Poczta, wobec brakującej kopiejkę, nakładała karę w wysokości 2 kop., którą adresat chętnie opłacił, otrzymując tym samym za 8 kop. list pod kontrolą poczty, która płaćwała należnych 2 kop. kary i przeprowadzała listy takie przez swoje księgi, jako rekomendowane.

— **Agenci emigracyjni.**
Ministerjum spraw wewnętrznych rozstało okólnik do gubernatorów, ażeby rozciągnęli gorliwą kontrolę nad potajemnymi agentami emigracyjnymi i przedstawicielami towarzystw żeglugowych, zwracając szczególne uwagę na to, czy nie utrzymują oni stosunków z towarzystwami emigracyjnymi, działającymi w Wiedniu. Po rozeszaniu tego cyrkularza aresztowano w kilku miejscach takich agentów emigracyjnych, a w Mińsku Litewskim — 12 agentów jednocześnie.

— **Zastępcy zwrotniczych.**
Czynności zwrotniczych na stacjach często pełnią starsi robotnicy kolejowi bez otrzymywania za to płacy dodatkowej. Wobec tego zarząd kolei zawiadomił tutejsze zarządy kolei, że w razie dłuższego pełnienia przez star-

szych robotników czynności zwrotniczych, powinni oni pobierać zapłatę w wysokości, przeznaczonej dla zwrotniczych.

— **Depesze niedoreczone.**
Kohn z Moskwy, Strycharzewski z Sosnowca, Wiśniewski z Piotrkowa.

Dzień stugodzinny.

Jednocześnie ze wspaniałym rozwojem nauk przyrodniczych i technicznych, a także przemysłu, rozpoczęły się coraz usilniejsze starania o jednostajnienie i ułatwienie wszelkiego liczenia i mierzenia. Największą starą zdobyczą jest przyjęty już w całej prawie Europie i Ameryce system dziesiętny dla pieniędzy, miar i wag, tak ułatwiający wszelkie obliczenia.

Ale na tem nie poprzestano. Coraz częściej odzywają się głosy, żądające praktyczniejszego podziału czasu — tegoż dawnego raczonego projekt wprowadzenia podziału dnia astronomicznego, to jest doby, na 24 godziny, zamiast jak obecnie na 12 dziennych i 12 nocnych. Zanim reforma ta weszła w życie, powstał już nowy projekt podziału — dnia astronomicznego na 10-godzin, a więc systemu dziesiętnego dla czasu.

Przeciwko temu jednak znalazł się poważny zarzut, że nowa godzina, różniąc się od obecnej 2-godzinną o 24 minutom, byłaby zbyt długa, a praktyka wymaga, aby i dla czasu — jak dla miar i wag — wprowadzono mniejszą raczej jednostkę, zaproponowano tedy by z obecnych kwadransów stworzyć godziny, czyli, że obecny dzień 24-godzinny liczyłby 96 godzin krótkich. Przejsię z 96 godzin do 100 — byłoby już bardzo łatwe.

Szczegółowe opracowanie tego projektu znajdujemy w dziele znanego pisarza-ekonomisty niemieckiego, Barolina.

Barolin dowodzi, że obecny sposób mierzenia czasu, jest już zupełnie przestarzały i że należy go zreformować wedle systemu dziesiętnego, że wprowadzenie dnia stugodzinnego dałoby doskonałe wyniki dla badań obliczeń naukowych, dla stosunków handlowych i całego życia.

Barolin w pracy swej zamieszcza nawet wzór nowej tarczy zegarowej dla regestrów i wszelkiego rodzaju zegarów.

Humor i satyra.

W dwóch czasach.

— **Moja Anielko — mówi ojciec do pełnotletniej i dobrze uświadomionej córki — wczoraj oświadczyło ci się dwóch panów. Należy przecież jednego z nich wybrać, którego więc przez kładasz?**

— **Myszę wyjść zamąż najpierw za pana Zygmunta — odpowiedziała po krótkim namyśle córka.**

Ofiary.

Na bezdomne dzieci rb. 3 — Era.

Odpowiedzi od Redakcji.

P. Z. Szcz. Na prośbę nakleić trzeba dwie marki stempłowe po 75 kop. — inaczej pozostawiona będzie bez odpowiedzi.

Z ostatniej chwili.

Wypowiedzenie wojny.

Nowy Jork 23. Wat. Posłowi Stanów Zjednoczonych w Meksyku zwrócili listy uwierytelniające, wobec czego opuścił Meksyk, udając się na stację, nowany w zatoce krążownik amerykański. Krok ten uważany jest za pierwszy krok rozpoczęcia działań wojennych.

Meksyk 23. Wat. Okręty amerykańskie rozpoczęły wczoraj rano bombardowanie Vera Cruz.

Potrzebni ołtopoy i dziewczyny do roznoszenia Prenumeraty Gońca. Wiadomość w Administracji Gońca.

Do sprzedania w ulicy Teatralnej kamienica do chodu kilkanaście tysięcy rnbli. Warunki dogodne. Wiadomość w Adm. Gońca.

Sprzedam dom dochodowy w centrum miasta. Wiadomość w Administracji Gońca.

15 i 25.000 rb. potrzebne na 1 numery hipoteki. Wiadomość w Administracji Gońca.

Sklep w Alejach № 52 do wynajęcia od 1 Lipca r. b.

Oryginalne Karmańskiego **Farby Artystyczne** - otrzymał w wielkim wyborze - i Poleca Skład Materjałów Aptecznych i farb **Wacława ORLA** w Częstochowie, III Aleja 46.

Pracownia okryć, kostiumów i sukien damskich. Wykonanie solidne podług najwzniejszych fasonów. Ceny przystępne. Teatralna № 28 m. 6 Ignacy i Kazimiera Brzezińscy.

BOL GŁOWY, MIGRAJONY
NATYCHMIARSTWO USZWA
MIGRAJONY
BEZWAŻNIWYCH POKRYW TRZYMA
KROKLIWY WŁOSIŃNY SRODEK
WIEC ZADAC APTEKACHISKE, APT
PROSZKOWY WYRABIANY TYLKO
PŁOCNU: PROPEM WYNAJAZCY
A GASECNEGO NA WAZNIE: PROSTENIA

Kaucjonowane Biuro Stanisławy Ligęzówny w Częstochowie Teatralna 26. Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Cohroniarki, Froebianki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemki biuro na ządanie sprowadza. Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

KRAWIEC
CHRZESCJANSKA PRACOWNIA
Najlepiej najtaniej wykonywa
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA
ul. Ogrodowa № 26.
vis a vis Nowego kościoła św. Rodziny

Kłade Wyrobów Z. Marezynskiej
Tabacznycy
w Częstochowie, 2-ga Aleja № 33, Telefon № 882.
Poleca: Papierosy, cygara gily i tytonie różnych fabryk
cizalnoty talaczn. Ządawienia przyjmują pismem
elefonicznie. Natychmiastowa wysyłka do domów oraz poczty

Bezspiecznie **"TITU"**
(Tuetout) najlepszy do zabezpieczenia futer i zimowych ubrań od moli. **Nie płami.** Dostać można w aptekach i składach aptecznych.

Pokój z całodziennym utrzymaniem szara albo od 1-go do wynajęcia. Teatralna 23 m. 9. 985-

Zginęła karta paszportowa wydana przez Kijarski Markusfelda na imię Karola Koza. 986-

Do wynajęcia od 1-go Lipca 2 pokoje z kuchnią i wszelkimi wygodami Teatralna 1. 983-

Do wynajęcia 3 pokoje, pokój kuchnie z wygodami Jasno-górska 12. 987-

Korzystny interes do sprzedania Wiad. w Adm. Gońca. 993-

Zgubiono portmonek z 20 rb. i 2 wstkie jeden na 100 rb. drugi na 200 Małciewicza Laskawy znalazła zwróci za nagrodą ul. Cienna Nr. 33 A. Szulc. 994-

Potrzeba na hipotekę 3000 rb. Kolbe Krakowska 24. 991-

Bez pośredników poszukuje zaraz pozady magazyniera, biurowej lub innej, kaucji 1000. Oferty osób pozawnych sub. "Solidny" w Administracji Gońca. 990-

Potrzebna bielnikarka na wies. Wiad. Mikołajewska 1. Dr. Kędziński. 989-

Potrzebny zdolny pracownik na frez maszynę do wyrobów stolarskich. Jasnogórska Nr. 9. 988-

Do sprzedania szafa do rzeczy z powodu wyjazdu Teatralna 22 m. 7. 984-

Do wynajęcia 3 pokoje i kuchnia z wygodami. Wiadomość Barbary 2 róg Kamienic u Sakowskiej. 697-

Meble Lustra wszelkiego rodzaju zawsze gotowe na składzie własnego wyrobu i używane komoda, otomana, biurko i umywalka. Aleja 1 Nr. 12 Gliniski. 981-

Zginęła karta paszportowa wydana przez fabr. B-ci Kanczewskich na imię Romana Brodek. 1000-

We wszystkich księgarniach sprzedają się dzieła pedagogiczne **Raussnera** do bardzo przedkij i najłatwiejszej nauki **Języków Obcych w Szkole i domu bezpłatnie**, do bez nauzoyciela z objaśnieniem wymowy i kluczem pod tytułem.

SAMOUCZER
Polsko-Niemiecki kurs wstepny (Elementars) po kop. 5, 12, 24 i 40; kurs I-tyk. 80; kurs II k. 1.80
Rusko-Niemiecki k. 5, 12, 24, 40 i 2.20.
Polsko-Francuski kurs I-szy k. 1.20; kurs II-gi k. 3.20. - **Polsko-Angielski** kurs I-szy k. 75; kurs II-gi k. 1.20. - **Polsko-Ruski** Elementars po kop. 5, 12, 24 i 40; - kurs I-tyk. 1.40; - kurs II-gi k. 1.80. **Nakład** autorski (Raussnera), Z t o t a B. Warszawa, który wysyła I-ty zeszyt **Samouczek** gratis, po otrzymaniu marki pocztowej za 7 kop.

Dla letników do wynajęcia trzy pokoje widne na pietrze z balkonem w parku w majatku Kiedrzyń o dwie wiorsty od Częstochowy, miejscowość ładna i sucha. 978-

Lefnie mieszkania do wynajęcia 10 mieszkań w Paśelkach z przystankiem kolej H. K. Jadna miejscowość wśród lasu. Wiadom. w Parczyńskiego 2 Aleja 40. 950

Do wynajęcia z 120 rb. dwa pokoje z kuchnią i wianczką i drwałką ulica Nowa 46 950

Skład drzewa budowlanego Teatralna 54 R. Basiniński. 859

Potrzebny sluszarz na roboty wodociągowe Noworodomska Krakowska ul. p. Kolowoziejskiego 92

Sklep spozyczy do sprzedania w Ostatnim Groszu z powodu samotności ul. Krakowska Nr. 14 dom Maryjany Fiszer. 957

Kapusta kwazona biala do sprzedania. Cerkiewna 8 i Telefonu 148. Skład Wegla. 980-

Potrzebni czeladnicy stolarski i chlopcy do praktyki, Aleksandrowska Nr. 20 mieszkania 17, 18.

Tokarze dobrze znający swój fach potrzebni na stałą robotę do Fabryki Wyrobów Aluminowych i Metalowych "Olkusz" w Olkuzu Kłel. Oferty bezposrednio należy nadsłać do Olkusza. 0399-

Pokój umeblowany z całodziennym utrzymaniem do wynajęcia na ulicy Teatralnej nr. 2 m. 5. Tamże do sprzedania piękna duża akwarja 921

Krawcowa poszukuje szycia po domach. Oferty w Adm. Gońca. 977-

Budka i wózek do ledów do sprzedania przy ul. Teatralnej 12. Wiadomość ul. Teatralna Nr. 18 u Bajera. 981-

Do wynajęcia 1 pokój przy rodzinie z osobnym wejściem na dole zaraz. Cerkiewna 11 m. 1. 982-

Mieszkanie do wynajęcia 3 pokoje z kuchnią, wygodami od 1 Lipca Humbertowska 4 przy parku Barylski 891

Do sprzedania Motor naitowy 4-ko konny tanio dyle zaraz z powodu powiększenia interesu Krakowska Nr. 66 966.

Do sprzedania lewaki i otomana używana, dywanowa 2 Aleja Nr. 31 Tapicer. 961

Sklep spozyczy do sprzedania. Wiadomość w Adm. Gońca 953

Fortepiany i Pianina
Fabryki C. M. Schröder dostawcy 5-ciu Dworów Cesarzów Królewskich i licznych Konserwatorów muzycznych, oraz pierwszorzędnych Konserwatorów. Poleca firma egzystująca od 1885 r.
A. GLIMSKI w Częstochowie Alceja Nr. 12. **Sprzedaz za gotówkę i na raty.** Pod kierunkiem fachowego specjalisty wykonywują się odświeżenia i strojenia.

SOLEC Sezon od 20 maja do 20 września.
Zakład Wód Mineralnych Siarczano-Słonych
znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, zoiach, chorobach skórnych przynimicie w jego najcieższych formach i powikłaniach, **otworzył NOWY DZIAŁ LECZENIA FIZYKALNO DJETETYCZNEGO.** Hydropatja, kąpiele słoneczne, powietrzne w lesie sosnowym (250 morgów). Gimnastyka lecznicza, masaż, elektryzacja, kuchnia jarska-djetetyczna. Prowadzić dział ten będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleckiego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz leczniczy dr. Tarnawskiego w Kosowie dr. med. St. Kelles-Krauz. **Ceny nizkie.** W pierwszym i ostatnim sezonie dla osób mieszkających w wiliach zakładowych, znaczne ustępstwa. Dojazd przez stację kolejową Kielec zkad powozami 7-9 godzin, samochodem 4-5 godzin do Zakładu. Informacji, prospektów udziela gratis Zarząd Soleca, poczta Stopnka, gub. Kieleckiej i dr. med. Kalles-Krauz, Radom, Lubelska 20, w sprawach nowego z. au.

Hurtowa i detaliczna sprzedaz pocztówek i różnych wydawnictw krajowych i zagranicznych
M. BAUMERT
w Częstochowie, ul. Dojazd, 17 vis a vis D. Z. W Skład stale zapas w ostatnio nowości w wielkim wyborze
Ceny najniższe za gotówkę. 0903

Fabryka B-ci SZCZESNYCH
ul. Zielona Nr. 15, Telef. Nr. 234.
Wyrabia wszelkie wyroby z miedzi, piece kąpielowe urządzenia wodociągowe ogrzewania centralne i rezerwuary wszelkich wymiarow po niskich cenach.
Dział mechaniczny: Wszelkie maszyny rolnicze młocarnie maeze i t. p. oraz reperacje maszyn parowych.

Ostrzeżenie.
Pasta do obuwiu „Pomalin” Stanisława Fiszera zawdzięczając tylko swej bezspiecznej dobroci zapewniła sobie duży zysk, zatacająco raz za razem kregi wśród ludności Królestwa i Cesarstwa.
Takie powodzenie „Pomalini” zachęciło pewien odłam ludzi zlej woli, noszących bądź to samo, bądź podobne nazwisko, do rozpowszechnienia w sprzedaży pasty do obuwiu z podobną nazwą jak np. „Pomalini”, „Pumalini”, „Romalini” itp. oraz etykiety do złudzenia podobne do mojej. Uprzejmie zatem proszę Szanowną klientelę, pragnąc otrzymać prawdziwą „Pomalina” o zwróceniu uwagi na ubocznie umieszczoną etykietę zatwierdzoną przez Departament handlu i przemysłu za № 26919.
Hurtownie i handle detaliczne ostrzegam przed rozpowszechnianiem falsyfikatów, wprowadzających w błąd klientelę, upraszając do winnych soigów być sądownie i zarządzać będą konfliktak towaru, jak to już uczyniłem w miesiącu lutym w Warszawie u J. Anscyca Nowolipki 33, zas w d. 6/4 r. b. u I Grunbaum; Nowolipki 49 oraz w różnym czasie w miastach prowincjonalnych.
Fabryka przetworów chemicznych Stanisław Fiszer w Warszawie, Lucka № 14, tel. 93-76.

THIOTYMINA
APTEKARZA J. HUMBLET
ZATW. PRZEZ URZĄD LENAR. PETERSB. ZAM. 6816.
ZALECANY PRZEZ P. R. LEHARZ Z NIEZWADNYCH ŚMUTKIEM, JAKO ŚRODEK ZNAKOWY W PRZYPADKACH CHOROBU ORG. ODDECHOWYCH, JAK: KATAR KRZANI, KATAR OSKRZELI, KATAR PEUC, KRZEL. POSUZA LANNIENIE, WZMACNIA ORGANY TRAWIENIA, A TEM SAMEM PRZYCZYNIĄ SIĘ DO OGÓLNEGO POLEPSZENIA STANU CHOROGE. Sposób użycia przy KAŻDYM FLAKONIE. ZADAC WE WSZYSTKICH APTEKACH I SKŁADACH APTECZ.

Pozłotniczy Zakład
Złocenie ołtarzy, ram, mebli i t. d. E. Szumowski ul. 7 Kamieńczyk 33 m. 26 i piętro.

Handel kolonialno-gastronomiczny
Karola Skrańskiego w Zawierciu ul. Pocztowa 1, dom „Udziałowy”

ROWERY, MOTOCYKLE i części zapasowe
na raty i za gotówkę przedawacie. fir. „Hercules” JOZEF MACIEJEWSKI Růdniki St. Dr. Z. W. W.

AKUSZERKA
Józefa Rembalska Udział przed w chorobach kobiecych, jak również przyjmuje zamówienia. 2 Al. 23, m. 10, tel. 550 w Częstochowie.

Pracownia ubiorów Damskich i Dziecięcych.
LEOKADJI
Teatralna 37

SKŁAD DRZEWA
budowlanego R. Basilek Teatralna 54.

Adresy Firm Chrześcijańskich w Częstochowie,

zamieszczone w poniższym spisie, drukowane jeden raz na tydzień kosztują na cały rok 8 rb. Administr. Gońca Częst. przyjmuje zamówienia w dalszym ciągu.

Apteczne składy
S. Grzybowski, Stradomska 26, tel. 5-29. W. Orzeł, III Aleja 40.

Białwatne materiały
H. Uchnast, II Aleja 31. Marja Bożę II Aleja № 20 m. 1 tel. 105 F. Lula i S-ka Krakowska 38.

Bednarskie zakłady
Kopydłowski i S-wie, Teatralna 29. tel. 270

Biuro Elektrotechniczne
Piotrowski i Januszewski, Teatr. 13, t. 1.

Biuro melioracji rolnych
Kazimierz Deloff i S-ka II Al. 22. tel. 589

Biura Techniczne i Fabryka wyrobów
1. Kopalnia żelazna i miedziana
2. Kanalizacja wodociągi i ogrzewanie MIŁOT, Dojazd 29, tel. 903.

Cykłodrom i warsztaty rowerowe
 Wyrób części surowych S. deloff, T. Kurasiewicz, Szkolna 12, róg Jasno-górskiej.

Cegielnia Liska
Cwierzyński i Piątkowski, Aleksandrowska 14, tel. 501.

Czapnicy
Chawłowski II Aleja 30. Polonja, II Aleja 19. Pydzińska II Aleja 37.

Cukiernicze wyroby
Br. Kowalik, II Aleja 41.

Drzewny handel i przemysł
Klawe Edmund, Aleksandrowska 20.

Dom Handlowo-Przemysł.
Kazimierz Deloff i S-ka II Al. 22. tel. 589

Fotografiści
Trzeciński III Aleja 62. Wisniewski, II Aleja 18.

Warsz., fabryka szcetek.
Szwalski, Teatralna 19.

Farbiarnia
A. Heininger, II Aleja 19, tel. 5. Jan Sikorski ul. Targowa № 25. róg Mikołajewskiej

Fabryka mydła
Dobosz Warszawska 54 Krygier Michał, Krakowska 23, tel. 229.

Fabryki gilz
T. Walkowski, II Aleja 43, tel. 204.

Fabryki orkiestrjonów
A. Kmoniczek, ul. Stanisława 5, tel. 634. Z. Ryłski II Aleja 20, tel. 93.

Fabryki biszkoptów i pierników
A. Brajbisz, dawniej Michótek II Aleja 28 tel. 126.

Fabryki cukierków.
Dębski, Uljański, Ostrowski i S-ka ulica Dojazd № 17, Tel. 89. Pasieka Mała 20 Tel. 5-82

Farby i artykuły techniczne
W. Orzeł, III Aleja 46.

Fabryki klódek i wentylatorów pokojowych
J. Gębalski, Warszawska 33.

Grawery i piszczałtze
Cyganowski, Teatralna 11.

Koszykarskie Zakłady
N. Miszczak ul. Łw. Rocha 32. Józef Szeffer I Aleja № 8.

Introligatorzy
Jurdziński Tadeusz II Aleja 39, tel. 393. Wasilowski Jan, II Aleja 42.

Księgarnie i składy materiałów piśmiennych
Antoni Eger, I Aleja 14, Tel. 4—33. Filja II Aleja 40, Tel. 4—35.

Kawa
Matyjewicz, II Aleja 29. „Mokka Kawa” Piotrowski i Śmigrodzki 2 Aleja 24 telefon 470.

Kotlarskie i miedziane
A. Braksator, Aleksandrowska 26, tel. 618 „Miot” Dojazd 29, tel. 203.

Kantory przewozowe
Wynajem karet, land, powozów, bryczek przeprowadzka mebli, Józef Kossowski, Teatralna 56, tel. 246. „Lech” A. Gluchowski i Lesiak, ul. Teatralna № 11. tel. 550

Kanalizacje i wodociągi
„Miot” Dojazd 29, tel. 203. Piotrowski i Januszewski Teatralna 13 t. 1

Krawcy damscy
Jan Zymek, Teatralna 35.

Krawcy męscy
B. Kmiecik Aleksandrowska 14 (Wały)

Kliniki ginekologiczno-pedagogiczne
Teatralna 14, tel. 76. i 515 Dr. Pietrasiewicz, Jasnogórska 24.

Handle win i towarów kolonialnych
Karwiński i Zawistowski II Aleja 23. t. 83 **Magazyn bielizny męskiej i galanterji**
Teodor Kamiński, II Aleja 36.

Magazyny mód i galanter.
Dregier Klara, II Aleja 41, Krajewska, Teatralna 17. Szarek Felicja, II Aleja 23.

Magazyny mebli
Józef Leitkep, II Aleja 32.

Mleczarnie i masło
Janina, Teatralna 37. Helena, Aleksandrowska 2. Wały. „Skrzydłów” ul. Teatralna 11, tel. 616. róg II-ej Alei.

Maszyny do szycia
Konn. Singer, II Aleja 35 tel. 694, Krakowska 23. The Kasprzycki Company 3 Al. 73

Oprawa obrazów i galanter.
A. Dąbrowski III Aleja № 73. Jan Wasilowski, II Aleja 42.

Optyczne zakłady
K. Soczek, II Aleja 16, tel. 675.

Owocarnie
W. Dukaczewski, III Aleja 50, tel. 601. Filja II Aleja 24, róg Teatr.

Odlownie metali
W. Rutkowski, ul. Dobra, róg Teatralnej dom Własny.

Piwa składy
Piomiński, ul. Teatralna 3, tel. 33. Wł. Skalski, Szkolna 11, tel. 222. Polak, Mokra 12, dom własny.

Pracownie gorsetów
Józefy, Szkolna 1, róg III Alei.

Pracownie i magazyny obuwia
Pieńkowski, II Aleja 37. Brycht Antoni, Teatralna 13.

Przedsięb. budowlane
K. Plucik i A. Skoczek, ul. Cerkiewna 17, telefon 493. „Topór”, Krakowska 40, telefon 167.

Piśmienne materiały i księgi buchalteryjne.
J. Kolbe, Krakowska № 24 telefon 676. F. D. Wilkowszewski 2 Aleja 33, tel. 50.

Piekarnie
L. Maciejewski, III Aleja 69. E. Makowski, II Aleja 36.

Pralnie Chemiczne
A. Heininger, II Aleja 19, tel. 5.

Przybory Fotograficzne
K. Soczek, II Aleja 16, tel. 675. W. Orzeł, III Aleja 46.

Pralnie bielizny i chemioz.
Małasiowicz, II Aleja 33. Małasiowicz, III Aleja 48.

Pończosznice
Majewski Tomasz, Nadrzeczna 86. „Zofii” 2 aleja 31. gdzie tapicer

Powroźnicze wyroby
Mądrycki, Krakowska 23, tel. 147.

Skład Samodziałów wełnianych
Stanisław Kaczyński Stradomska 26.

Sklep Rybno - gastronomiczny
F. Działach II Aleja № 25, telefon 639.

Składy win i wódek
K. Krakowiecki, II Aleja 24. telefon 253. Skalski, Szkolna № 11 telefon 222.

Skład towarów żelaznych i naczyń kuchennych.
W. Stajewski II Aleja № 33 tel. 680.

Stowarzyszenie cieśli
Jasnogórska 8, w Częstochowie.

Srebrzenie i Wklówanie
T. Kotarba, Jasnogórska 26.

Skład fortepjanów i pianin.
T. Poros II Aleja № 26 tel. 374.

Stroje fortepjanów i korekta
L. Wichliński, Jasna 2.

Wyroby tabaczone
T. Walkowski, II Aleja 43, tel. 294. Z. Marczyńska II Aleja № 33 tel. 633.

Skład Pathefonów gramofonów i Zabawek dziecięcych
Jan Kneff, II Aleja 39. tel. № 259.

Roboty brukarskie i ziemne
Nowakowski Michał, Warszawska 37.

Ubezpieczenia od ognia
Główna Aientura Petersburskiego Tow. Ubezpieczeń od ognia, na życie i od nieszczęśliwych wypadków Mieczysław Rydzowski, II-ga Aleja № 81.

Zakłady ślusarsko-mechaniczne
Żochowski, II Aleja 33, tel. 467.

Zakłady stolarskie i stolarsko-modelarskie
Warsztaty Wzorowe Artystyczne - Remieślnicze Stolarskie. W parku powsta-wowym, budynek przemysłu ludowego.

Zakłady ogrodnicze i kwiatniarnie
K. Gutwiński, III Aleja 46. J. Krasinski, III Aleja 67. W. Kucharski, Teatralna 22. Rutkowski, II Aleja 24.

Zakłady instr. muzycznych
Stefan Malko, Dojazd 11, naprz. stacji.

Zakłady elektr. mechanicz.
F. Blachowicz, Szkolna 5, tel. 559. Olatkiewicz, Jasnogórska № 42.

w Noworadomsku.

Magazyny konfekcji
Zofii Ruszkowskiej ulica Kaliska № 55. lefon to № 19.

Malarskie Zakłady
Jana Iierszkiłowicza Telet. 139.

Slusarsko Mechaniczny Zakład
M. Swiderski, ul. Przedborska, telef. 86.

Fabryka i Składy maszyn narzędzi rolniczych
Franciszka Oczkowskiego ul. Przedborska № telefonu 7.

Przedsiębiorstwo studzien artozyjskich
Kazimierza Kalkusińskiego ul. Koszarowa d. własny.

Magazyny obuwia
Piotra Generowicza ul. Kaliska, tel. 121.

Zakłady krawieckie
Ludwika Bartnika, ul. Kaliska, tel. 114

Składy wełnin
Tomasa Szwodzika, ulica Przedborska dom Sabrańskiego.

w Zawierciu.

Przedsiębiorstwa studzien artozyjskich.
Szczepan Grzybczyk ul. Siewna № 12.

„Dźwignia” Skład wyrobów żelaznych, naczyń kuchennych i galanterijnych J. Szczuka ul. Kościelna dom „Przyjścieci”

Sklep galanterijny
Jan Migdał i S-ka, ulica Białowska róg Kościelnej.

Cukry Warszawskie.
H. Rozmysłowicza ul. ul. Pocztowa dom „Udziałowy”